

עין משפט
נר מצוה

נב:

שור שנגח את הפרה פרק חמישי בבא קמא

מסורת הש"ס

(א) לקמן דף כ"ג (ב) דף כ"ד
רש"י (ג) רש"י ח"ט, דף כ"ד
פרי"ש, רש"י (ד) רש"י
(ה) ר"ת ח"ט

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאביע ליה אסוקי
לשטמה (לעולם כראוי
לשטמה וכו' פושע הוא)
אביע דנסיב רשע וכו'
אביע דאביע (הא גמ' דאביע
וכי' כי אביע לן חל"מ
אביע ליה לעולם לא
כראוי לשטמה ולא
כראוי לגמלים ודקא
קשיא לך סי' (ב) שם
לענין התלעה אמר (ג)
לעולם כראוי וכו' פושע
הוא חל"מ וכו' פושע
כראוי לשטמה ולא
כראוי לגמלים וכו' ד"ה
וכפ"י וכו' וכו' שוורים
פקחים ומדדרי ולא
נפלי:

הגהות הנ"א

(א) חז"ל ד"ה וכו' סי' כ'
ועוד דלגמ' דאביע ליה
כ"כ פ"ק ח"ט ד"ה שם
פ"א ד"ה וכו' סי' כ'
וכי' וכו' פ"א ד"ה

ולא כראוי לגמלים. ואמו גמלים וארעוה: הכי הוא דאביע לן
כו' ושכיחי גמלים. ומיהו גמלים לא ארעוה אלא מתוכו התלע
ועבר עליו שור ונפחם: אביע לך לפיכך. מדיר ולמנקה עוליה
כרגלך ככה ולנדוק שלא התלע: ואי דשכיחי גמלים. ואמו

וארעוה פשיטא פושע הוא: שור
חש. שור שהוא חש או שור שהוא
מהלך גלילה אפילו הוא פקח חייב:
פקח. ונפל לחוכו כיום פקח (הא)
פקח) דאביע לעיוני ומחל: (ז) לפניו
ממש. על פניו נפל ומת מן ההכל:
זה

לשוורים וכראוי לגמלים ודקא קשיא לך היכי נפול א"ר יצחק בר בר חנה
שהתלע מתוכו ח"ש לא כסרו כראוי לשטמה ולא כראוי לגמלים פשיטא
צריכא למימר דחייב אלא לאו כראוי לשטמה ולא כראוי לגמלים היכי
דמי אי דשכיחי גמלים פושע הוא ואי דלא שכיחי גמלים אנוס הוא אלא
לאו דאיתין לפרקים ואתו גמלים וארעוהו ונפלו ביה וקתני
חייב אלמא כיון דאיתין לפרקים פושע הוא דאביע ליה אסוקי ארעוהו
(א) לעולם כראוי לשטמה ולא כראוי לגמלים ושכיחי גמלים ודקא קשיא לך
פושע הוא אידי דנסיב כסרו כראוי נסיב סיפא גמ' לא כסרו
כראוי איכא דאמרי ליה גמ' דאי לא אביע לן דכיון דאיתין לפרקים
פושע הוא דאביע ליה אסוקי ארעוהו כי איבעי לן הכי הוא דאביע ליה
לן כסרו כסוי שיכול לעמוד בפני שוורים ואינו יכול לעמוד בפני גמלים
ושכיחי גמלים והתלע מתוכו מהו מי אמרין מגו דהוי פושע אצל
גמלים הוי פושע גמ' לענין התלעה או דלמא לא אמרין מגו ד"ש
כסרו כראוי ונפל לחוכו שור או חמור ומת פטור ואתמר עלה אמר רבי
יצחק בר בר חנה שהתלע מתוכו היכי דמי אילימא כראוי לשטמה וכראוי
לגמלים והתלע מתוכו פשיטא דפטור מאי הוה ליה למעבד אלא לאו
כראוי לשטמה ולא כראוי לגמלים ושכיחי גמלים והתלע מתוכו וקתני
פטור אלמא לא אמרין מגו דהוי פושע לענין גמלים הוי פושע לענין
התלעה לא לעולם כראוי לגמלים וכראוי לשטמה והתלע מתוכו ודקא
קשיא לך כי התלע מאי הוה ליה למעבד מהו דתימא איבעי ליה למיזל
ומנקש עליה קמ"ל ת"ש לא כסרו כראוי ונפל לחוכו שור או חמור ומת
חייב היכי דמי אילימא לא כראוי לשטמה ולא כראוי לגמלים צריכא למימר
דחייב אלא לאו כראוי לשטמה ולא כראוי לגמלים ואי דשכיחי גמלים
פושע הוא ואי דלא שכיחי גמלים אנוס הוא אלא לאו דשכיחי גמלים
והתלע מתוכו וקתני חייב אלמא אמרין מגו דהוי פושע לענין גמלים
הוי פושע לענין התלעה אמרי לא (א) לעולם כראוי לשטמה ולא כראוי
לגמלים ושכיחי גמלים ואמו גמלים וארעוהו ונפלו ביה
ודקא קשיא לך פשיטא פושע הוא אידי דנסיב רישא כסרו כסרו
נסיב סיפא גמ' לא כסרו ת"ש כ"כ נפל לחוכו שור חרש שוטא וקמן סומא
ומהלך בלילה חייב יפקח ומהלך ביום פטור ואמאי נימא מדהוי פושע
לענין חרש הוי גמ' פושע לענין פקח אלא לאו שמע מיניה ילא אמרין מגו
שמע מיניה: נפל לפניו כו': אמר רב לפניו לפניו ממש לאחריו אחריו ממש
וזה

ולא כראוי לגמלים ואי דשכיחי גמלים
אמאי פטור פושע הוא ואי דלא שכיחי
גמלים פשיטא אנוס הוא אלא לאו דאיתין
לפרקים ואמו גמלים וארעוהו ונפלו ביה וקתני
חייב אלמא כיון דאיתין לפרקים פושע הוא דאביע ליה אסוקי ארעוהו
(א) לעולם כראוי לשטמה ולא כראוי לגמלים ושכיחי גמלים ודקא קשיא לך
פושע הוא אידי דנסיב כסרו כראוי נסיב סיפא גמ' לא כסרו
כראוי איכא דאמרי ליה גמ' דאי לא אביע לן דכיון דאיתין לפרקים
פושע הוא דאביע ליה אסוקי ארעוהו כי איבעי לן הכי הוא דאביע ליה
לן כסרו כסוי שיכול לעמוד בפני שוורים ואינו יכול לעמוד בפני גמלים
ושכיחי גמלים והתלע מתוכו מהו מי אמרין מגו דהוי פושע אצל
גמלים הוי פושע גמ' לענין התלעה או דלמא לא אמרין מגו ד"ש
כסרו כראוי ונפל לחוכו שור או חמור ומת פטור ואתמר עלה אמר רבי
יצחק בר בר חנה שהתלע מתוכו היכי דמי אילימא כראוי לשטמה וכראוי
לגמלים והתלע מתוכו פשיטא דפטור מאי הוה ליה למעבד אלא לאו
כראוי לשטמה ולא כראוי לגמלים ושכיחי גמלים והתלע מתוכו וקתני
פטור אלמא לא אמרין מגו דהוי פושע לענין גמלים הוי פושע לענין
התלעה לא לעולם כראוי לגמלים וכראוי לשטמה והתלע מתוכו ודקא
קשיא לך כי התלע מאי הוה ליה למעבד מהו דתימא איבעי ליה למיזל
ומנקש עליה קמ"ל ת"ש לא כסרו כראוי ונפל לחוכו שור או חמור ומת
חייב היכי דמי אילימא לא כראוי לשטמה ולא כראוי לגמלים צריכא למימר
דחייב אלא לאו כראוי לשטמה ולא כראוי לגמלים ואי דשכיחי גמלים
פושע הוא ואי דלא שכיחי גמלים אנוס הוא אלא לאו דשכיחי גמלים
והתלע מתוכו וקתני חייב אלמא אמרין מגו דהוי פושע לענין גמלים
הוי פושע לענין התלעה אמרי לא (א) לעולם כראוי לשטמה ולא כראוי
לגמלים ושכיחי גמלים ואמו גמלים וארעוהו ונפלו ביה
ודקא קשיא לך פשיטא פושע הוא אידי דנסיב רישא כסרו כסרו
נסיב סיפא גמ' לא כסרו ת"ש כ"כ נפל לחוכו שור חרש שוטא וקמן סומא
ומהלך בלילה חייב יפקח ומהלך ביום פטור ואמאי נימא מדהוי פושע
לענין חרש הוי גמ' פושע לענין פקח אלא לאו שמע מיניה ילא אמרין מגו
שמע מיניה: נפל לפניו כו': אמר רב לפניו לפניו ממש לאחריו אחריו ממש
וזה

חמה דמתחילה רצה להוכיח
מרישא דפטור אידי דסיפא רישא כסרו
כראוי תנא סיפא לא כסרו כראוי ולא אלא
הכי נצי להוכיח מידי מקסיפא וי"ל דמקסיפא
לומר טעם אחר לך לומר אידי אכל
השתא שיכול למצוא חידוש סברא הוא
לית לן למימר אידי:
ושכיחי גמלים נפלים והתלע מתוכו
פטור. כלומר אם מתחילה
עברו גמלים ואח"כ כסרו שוורים ונפלו
פשיטא דחייב דפושע הוא כיון
דשכיחי גמלים או אפי' אתו לפרקים
איבעי ליה לאסוקי ארעוהו וכו'
מיבעי לן היכא דלא אתו גמלים
אלא כסרו שוורים ונפלו מחמת שהתלע
מתוכו מאי אמרין מגו או לא
ומסקי דלא אמרין מגו וא"ת כי
לא אמרי' מגו נמי מתחייב דתחילתו
בפשיעה הוא לענין שוורים אם יעברו
גמלים תחילה ואח"כ שוורים וסופו
כאונס שהתלע ומיך ריב"א דלא
אמרין תחילתו בפשיעה וסופו כאונס
חייב אלא היכא שמתחמת הפשיעה
כא האונס אכל הכא לא כה האונס
מחמת הפשיעה דאפי' היה מוכסה
כראוי לשטמה ולגמלים היה מתלע
וכן משמע בהמפקיד (ד"ה ט: וס)
גבי פשע זה ויאלה לאגס דאפילו
למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו כאונס
חייב התם פטור דמלאך המות
קטלה מה לי הכא מה לי התם
וא"ת כהונס (לקמן דף ט. וס) גבי
נפלה גלילה קאמר כותל רעוע
כי חתרה תחילתו בפטור תחילתו בפשיעה
וסופו כאונס הוא והתם לא כה
אונס מתוך הפשיעה דאפי' כותל כריח
יכול לחתור וי"ל דלקמן פרש"י
שחתרה והפילה הכותל ע"י חתירה
הרי דמתחמת הפשיעה שהיה רעועה
כא האונס דאם היה כריח לא היה
נופל בחתירה ובסוף הפועלים (ד"ה דף
ט: וס) גבי רועה שהיה עדרו ונא
לעיר ונא אפי' ודקא דפרך אפי'
תחילתו בפשיעה וסופו כאונס הוא
דאי על צעידת דלא עיילי אפי'
אפילו לא היה יכול להזיל אם היה
שם חייב והתם לא כה האונס מחמת
הפשיעה דמה לי הכא ומה לי התם
כיון שאינו יכול להזיל אומר ריב"ס
(ד"ה רב אלפס) דלאני דאי חייב
אפי' שלא כה האונס מחמת הפשיעה

דמשמע בהמפקיד (ט) דקאמר לא מציע לא
דהכלל דאגמא קטלה (א) ועוד דכלא הכי מפרש
לחוכו שור ח"ש"י הא לא דמי כלל דהא לענין פקח
הוא פושע לענין שוורים כי מרעי (לגבי) גמלים
לכסוי ולכן יש להעיל שם המנו להשחט פושע
לענין השולח ונראה לר"י דכסרו שלא כראוי לגמלים
אידי דנסיב כסרו כסרו כסרו כסרו כסרו כסרו
וכתחילתו וסופו כאונס דאי לא אתו גמלים
כראוי לשטמה ולא כראוי לגמלים פשיטא
דחייב אלמא כיון דאיתין לפרקים פושע הוא
דאביע ליה אסוקי ארעוהו כי איבעי לן הכי
הוא דאביע ליה לן כסרו כסוי שיכול לעמוד
בפני שוורים ואינו יכול לעמוד בפני גמלים
ושכיחי גמלים והתלע מתוכו מהו מי אמרין
מגו דהוי פושע אצל גמלים הוי פושע גמ'
לענין התלעה או דלמא לא אמרין מגו ד"ש
כסרו כראוי ונפל לחוכו שור או חמור ומת
פטור ואתמר עלה אמר רבי יצחק בר בר חנה
שהתלע מתוכו היכי דמי אילימא כראוי לשטמה
וכראוי לגמלים והתלע מתוכו פשיטא דפטור
מאי הוה ליה למעבד אלא לאו כראוי לשטמה
ולא כראוי לגמלים ושכיחי גמלים והתלע
מתוכו וקתני פטור אלמא לא אמרין מגו דהוי
פושע לענין גמלים הוי פושע לענין התלעה
אמרי לא (א) לעולם כראוי לשטמה ולא כראוי
לגמלים ושכיחי גמלים ואמו גמלים וארעוהו
ונפלו ביה ודקא קשיא לך פשיטא פושע הוא
אידי דנסיב רישא כסרו כסרו נסיב סיפא גמ'
לא כסרו ת"ש כ"כ נפל לחוכו שור חרש שוטא
וקמן סומא ומהלך בלילה חייב יפקח ומהלך
ביום פטור ואמאי נימא מדהוי פושע לענין חרש
הוי גמ' פושע לענין פקח אלא לאו שמע מיניה
ילא אמרין מגו שמע מיניה: נפל לפניו כו':
אמר רב לפניו לפניו ממש לאחריו אחריו
ממש וזה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones